

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ХАРКІВСЬКА
ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА
ПАЛАТА

Списання майна, знищеного чи пошкодженого через військові дії

Інформаційний гайд

Лютий 2024

Думки авторів не обов'язково відображають погляди Агентства США з міжнародного розвитку або уряду Сполучених Штатів Америки

Для підприємців, які втратили своє майно внаслідок ведення бойових дій, Податковим Кодексом передбачені пільги, пов'язані з не нарахуванням ПДВ при списанні пошкодженого майна.

Відповідно до п. 32¹ підрозд. 2 розд. XX ПКУ товари, які були придбані в оподатковуваних ПДВ операціях та знищені (втрачені) внаслідок дії обставин непереборної сили у період дії воєнного стану, не вважаються використаними платником податку в неоподатковуваних ПДВ операціях або операціях, що не є господарською діяльністю платника податку. Тобто на ці товари податкові зобов'язання не нараховуються та податковий кредит, сформований при їх придбанні, не коригується.

Таким чином, при списанні втраченого майна важливо документально підтвердити, що воно було знищено (втрачено) внаслідок дії обставин непереборної сили у період дії воєнного стану.

4 кроки підготовки для списання втраченого майна

01)

Отримати документи, які підтверджують факт події воєнного характеру, внаслідок якої відбулось пошкодження майна.

03)

Провести інвентаризацію майна після його пошкодження.
Підготувати документи, які свідчать про пошкодження або руйнацію майна.

02)

Підготувати документи, що підтверджують володіння майном до його втрати внаслідок події воєнного характеру.

04)

Оформити Сертифікат про форс-мажорні обставини.

Крок 1. Отримати документи, які підтверджують факт події, внаслідок якої відбулось пошкодження майна:

Звернутися до правоохоронних органів з метою фіксації кримінального правопорушення та отримати Витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Звернутися до ДСНС з метою офіційного підтвердження факту пожежі та отримати Довідку про пожежу.

Крок 2. Підготувати документи, що підтверджують володіння майном до його втрати внаслідок події воєнного характеру:

- ✓ документи, що посвідчують право власності на нерухоме майно, а також технічні паспорти;
- ✓ документи, що посвідчують право власності на обладнання та предмети/товари, що знаходяться всередині майна;
- ✓ інвентаризаційні відомості, які підтверджують, що пошкоджене або втрачене майно перебувало на балансі підприємства до початку воєнних дій.

Крок 3. Провести інвентаризацію майна після його пошкодження.

У випадку встановлення фактів знищення майна, підприємство зобов'язане провести інвентаризацію. Порядок проведення інвентаризації унормовується спеціальним [Положенням, затвердженим наказом Мінфіну від 02.09.2014 №879](#)

Якщо доступ до активів відсутній — підприємство або його підрозділ знаходиться на тимчасово окупованій території чи в районі бойових дій, то інвентаризацію майна необхідно здійснити тільки після отримання власником фактичного доступу (безпечного та безперешкодного) до таких активів (п. 8 розд. I Положення № 879)

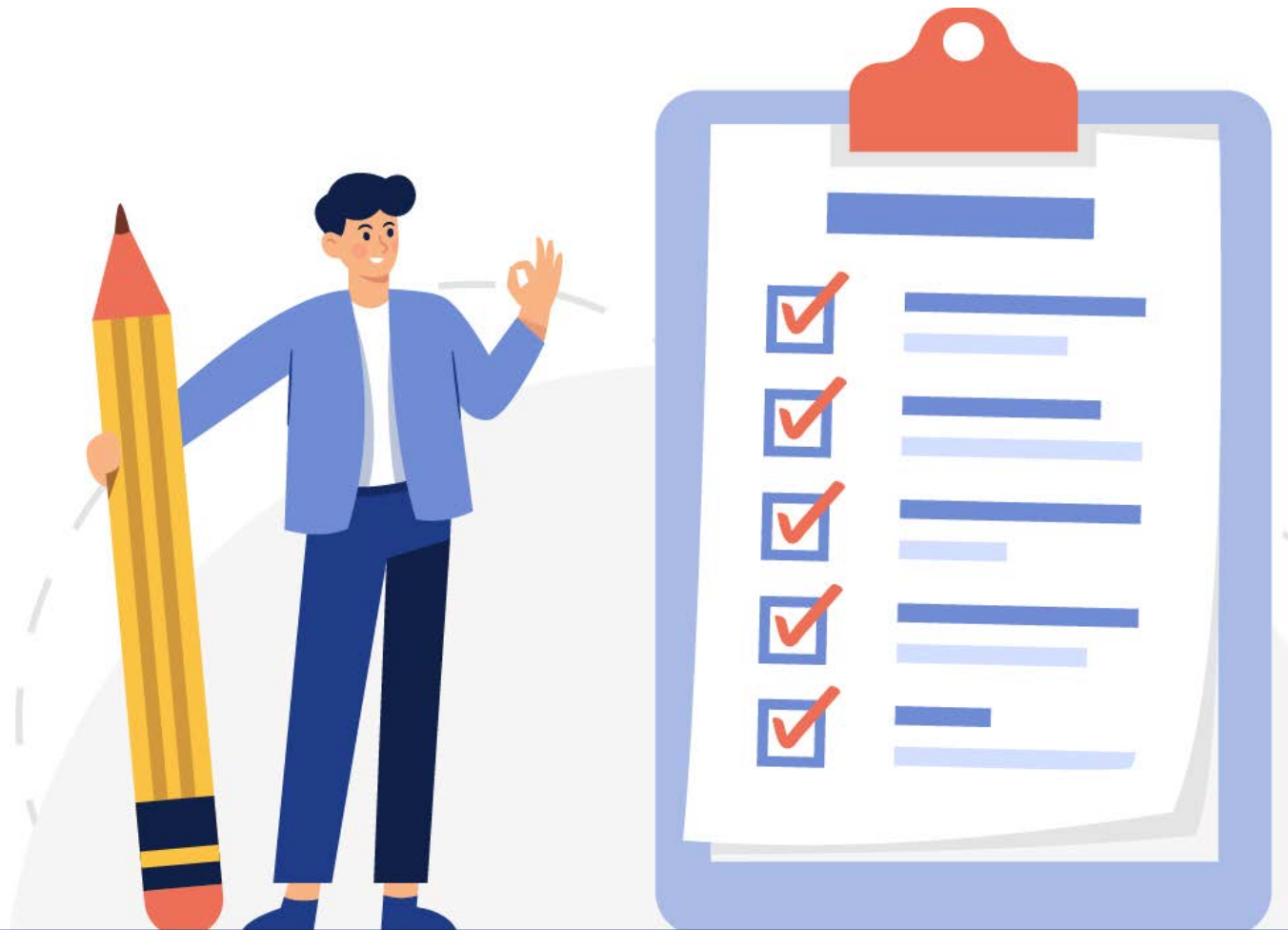
Отже, коли стане можливо забезпечити безпечний і безперешкодний доступ до активів, необхідно:

- ✓ Провести інвентаризацію майна станом на 01 число місяця, наступного за місяцем, у якому зникли перешкоди для доступу до активів.
- ✓ Відобразити результати в обліку у відповідному звітному періоді (не пізніше останнього числа місяця, в якому проводилась інвентаризація).

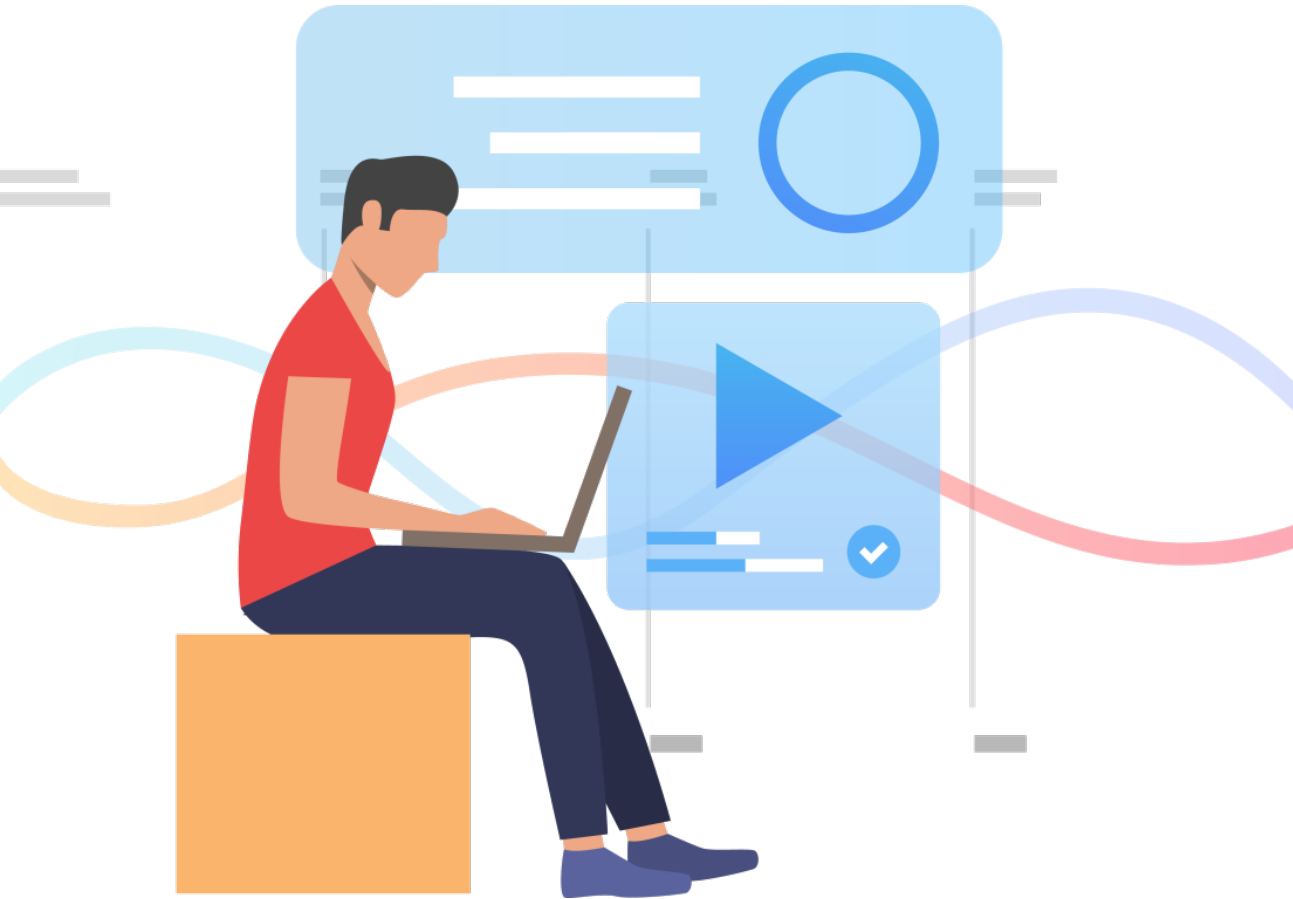
Крок 3. Провести інвентаризацію майна після його пошкодження.

Для проведення інвентаризації необхідно:

- ✓ Видати наказ (розпорядження) про проведення щорічної інвентаризації.
В наказі, в першу чергу, вказуються строки проведення інвентаризації та дата, на яку здійснюється інвентаризація тих чи інших об'єктів.
- ✓ Створити інвентаризаційну комісію.
До головної (або єдиної) інвентаризаційної комісії включають (п. 1 розд. II Положення про інвентаризацію) представників управління, бухгалтерії, товарознавців, технологів, економістів, що обізнані з об'єктом інвентаризації, членів ревізійної комісії (якщо така є). Не можуть до комісії входити матеріально відповідальні особи. Очолити комісію має керівник підприємства або його заступник.

Крок 3. Провести інвентаризацію майна після його пошкодження.

У ході інвентаризації встановлюються наявні активи шляхом підрахунку, обміру, зважування. Інвентаризацію проводять послідовно за місцями зберігання.

Результати цих заходів заносять до відповідних облікових документів (описи, акти). Основні форми документів для відображення результатів інвентаризації затверджені Наказом Міністерства фінансів України 572 від 17.06.2015 р. Документи, форми яких не затверджено або не зручні, або відсутні на підприємстві, можна розробити самостійно з урахуванням вимог Закону про бухоблік та Положення № 88, а за основу взяти форми з наказу № 572.

Крок 3. Провести інвентаризацію майна після його пошкодження.

Вирішення подальшої долі майна

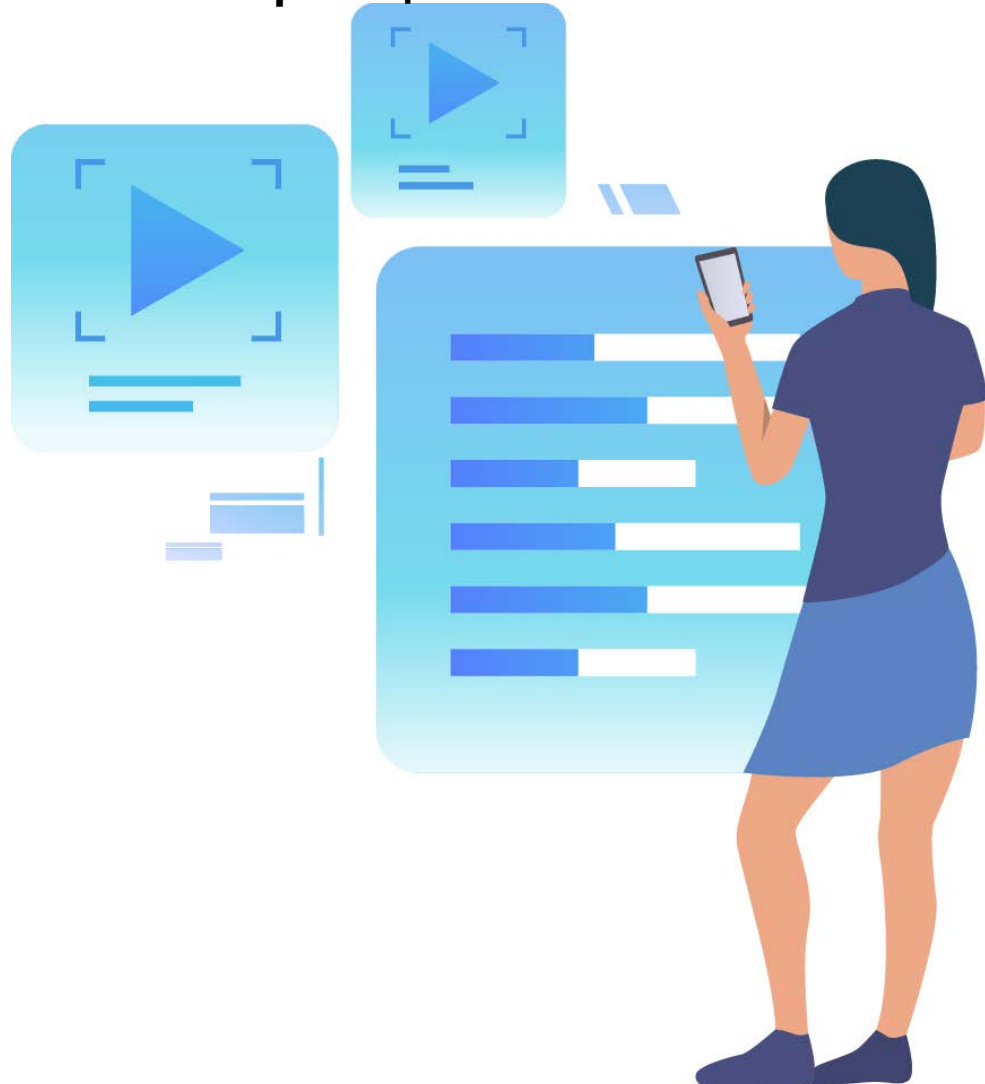
Для майна, яке зазнало ушкоджень або руйнувань в наслідок бойових дій, ключове значення має фіксування результатів первинного огляду такого майна. До проведення обстеження залучають незалежну експертну організацію, прикладом якої може бути Торгово-промислова палата.

За результатами огляду експертів товарознавців пошкодженого майна складається Висновок про первинну фіксацію пошкодженого майна, в якому зазначається характер та обсяги пошкодження майна, а також відображається причинно-наслідковий зв'язок між знищенням ТМЦ та військовими діями.

Крок 3. Провести інвентаризацію майна після його пошкодження.

Завершення інвентаризації

Інвентаризаційна комісія складає протокол, базуючись на:

- ✓ висновках незалежної Експертної організації,
- ✓ інвентаризаційних описах/актах
- ✓ звіральних відомостях

та надає рекомендації по урегулюванню питання, наприклад, списанню.

У протоколі зазначаються: причини недостач, втрат, надлишків, а також пропозиції щодо заліку внаслідок пересортиці, списання недостач у межах норм природних втрат, а також понаднормових нестач і втрат від псування цінностей із зазначенням причин таких втрат і недостач.

Крок 3. Провести інвентаризацію майна після його пошкодження.

Результати інвентаризації

За результатами інвентаризації керівник ухвалює рішення:

- ✓ про списання активів, подальше використання яких неможливе;
- ✓ про проведення робіт з ліквідації зруйнованого об'єкта;
- ✓ про оцінку й оприбуткування запчастин, матеріалів, брухту, дорогоцінних металів, що залишилися після знищення/ліквідації активів.

Результати інвентаризації на підставі затвердженого протоколу інвентаризаційної комісії відображають у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності того звітного періоду, у якому закінчено інвентаризацію (п. 3 розд. IV Положення № 879).

Крок 3. Провести інвентаризацію майна після його пошкодження.

Оцінка пошкодженого майна

Якщо за результатами інвентаризації ухвалено рішення про оцінку й оприбуткування частини пошкодженого майна, необхідно здійснити оцінку такого майна за допомогою кваліфікованого оцінювача, який має:

- ✓ Кваліфікаційне свідоцтво оцінювача.
- ✓ Посвідчення про підвищення кваліфікації оцінювача.
- ✓ Витяг з державного реєстру оцінювачів.

За результатами проведеної оцінки складається Звіт про оцінку майна.

Крок 3. Провести інвентаризацію майна після його пошкодження.

Якщо втрачено документи і відсутні повні дані бухгалтерського обліку

Необхідно діяти згідно з рекомендаціями Міністерства фінансів України що викладені в роз'ясненні Щодо обліку об'єктів, які перебувають на території проведення антитерористичної операції (лист Мінфіну від 29.06.2016 р. № 31-11 410-07-10/18 732) та зменшувати корисність непідконтрольних об'єктів підприємства.

А саме: при проведенні інвентаризації і списанні майна, щодо якого втрачено первинні документи та бухгалтерську інформацію — використовувати показники Балансу (Звіту про фінансовий стан, форма № 1) за попереднім звітом — за 2021 рік.

І вже на основі цих даних списувати активи — списувати їх вартість (основні засоби, нематеріальні активи, запаси тощо).

Крок 3. Провести інвентаризацію майна після його пошкодження.

Якщо немає доступу до активів

Згідно з позицією Мінфіну необхідно **продовжувати обліковувати** зазначені активи у складі активів підприємства. Списанню вони **підлягають**.

Разом з тим фахівці Мінфіну пропонують підприємствам вже зараз оцінити негативний вплив змін в економічному і правовому середовищі та визнати суми втрат від зменшення корисності необоротних активів.

Крок 4. Сертифікат про форс-мажорні обставини.

Податкові органи розглядають можливу ліквідацію майна через воєнні дії саме на підставі дії форс-мажору з обов'язковим підтвердженням таких обставин Сертифікатом ТПП.

Відповідно до листа ДПСУ від 05.05.2022 № 3781/7/99-00-04-01-03-07 «врахування у складі витрат платника податку втрат від псування або знищення його майна внаслідок настання форс-мажорних обставин повинно здійснюватися на підставі відповідних первинних документів, за умови проведення обов'язкової інвентаризації відповідно до наявних підстав для такої інвентаризації та за наявності сертифіката про форс-мажорні обставини (обставини непереборної сили)».

Податкові органи та суди ретельно перевіряють документальне оформлення списання пошкодженого, знищеного майна.

Рекомендуємо ретельно підходити до повноцінної фіксації та документального оформлення списання майна, пошкодженого або зруйнованого внаслідок воєнних дій, з метою упередження спорів з податковими органами щодо нарахування ПДВ.

Якщо залишились питання, звертайтеся до Харківської торгово-промислової палати

Працюємо та перемагаємо разом!

www.kcci.kharkov.ua

[kharkiv.cci](https://www.facebook.com/kharkiv.cci)

[kharkiv_chamber_of_commerce/](https://www.instagram.com/kharkiv_chamber_of_commerce/)

Довідково: Програма USAID «Конкурентоспроможна економіка України» підтримує український бізнес з метою підвищення їхньої конкурентоспроможності на внутрішньому ринку України та на міжнародних ринках, допомагає в розбудові спрощеного та прозорого бізнес-клімату, а також забезпечує українські компанії можливостями скористатись перевагами міжнародної торгівлі.